Anul al 57-lea
10 Pagini

EXEMPLARUL { In România 3 lei / In străinătate 6 lei
Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării Dir. G-le P. T. T. Nr. 24.464/939

Nr. 137 Marți 21 Mai 1940
10 Pagini
I-2

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

ABONAMENTE
IN ȚARA
Lei 200 pe 3 luni. Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80
In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar:
„UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE
IN ȚARĂ
pe un an la
UNIVERSUL COPIILOR
ZIARUL CĂLĂTORIILOR,
VESELIA, RADIO UNIV.
și UNIV. LITERAR câte
220 lei
UNIV.-SPORT
500 lei

DIRECTOR
ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

SITUAȚIA ECONOMICĂ A TRANSILVANIEI

Sub titlul „Transilvania, pământ românesc", revista „*La Tribune des Nations*" din Geneva a publicat un articol documentat, în cadrul unei anchete asupra problemei minorităților din Europa centrală și orientală.

După ce constată caracterul etnic românesc al Transilvaniei și buna stare a tuturor elementelor minoritare sub regimul românesc, autorul acestui articol, în urma anchetei ce a făcut-o, recunoaște că, atât în domeniul economic, cât și în cel cultural, s'au produs schimbări adânci față de situația dinainte de 1918.

Impotriva celor ce au pretins că Transilvania a făcut până la 1918 parte dintr'o unitate geografică și economică și din această cauză ea a prosperat economicește, numita revistă spune că numai prin unirea sa firească și definitivă cu România s'au putut creia posibilități de dezvoltare economică. Cu toată criza economică ce s'a ivit după războiul mondial, întreprinderile comerciale și industriale din Transilvania s'au înviorat și altele noui au fost înființate. La aceasta au contribuit, în primul rând, legăturile ce s'au stabilit între diferite regiuni ale Transilvaniei cu vechiul regat și comunicațiile directe între centrele industriale și comerciale de peste Carpați cu porturile noastre dunărene și maritime.

„La Tribune des Nations" după ce citează pe scriitorul maghiar Iosif Csetenyi, care într'un articol publicat în 1928, în ziarul „Pesti Hirlap", a recunoscut că Transilvania dinainte de 1918 a fost „o mică unitate lipsită de bază economică", scrie următoarele despre situația actuală a acestui ținut românesc:

„Românii au înviorat toate energiile latente ale acestei provincii ce lâncezea de veacuri. Ei au transformat radical condițiile economice și au contribuit puternic la dezvoltarea întregei regiuni. Toate clasele sociale din Transilvania au profitat, ca și toate naționalitățile... In interiorul noilor frontiere industria și comerțul Transilvaniei au găsit cadrul natural pentru propășirea lor.

Numeroase industrii s'au creiat; cele vechi s'au transformat și modernizat. Producția a sporit în mod uimitor".

Și cine a beneficiat și beneficiază de această situație economică înfloritoare, în raport cu cea din trecut?

„La Tribune des Nations" răspunde:

„Minoritățile sunt acelea care au profitat mai mult de progresele realizate pe acest teren" și în așa condiții în cât o „inegalitate economică s'a produs în paguba Românilor".

Concluzia?

„Transilvania este un adevărat rai pentru minorități"

Aceste observații și constatări obiective, dacă restabilesc adevărul și oglindesc o stare de fapt, ele confirmă inegalitatea economică ce s'a creiat în paguba românilor din ținuturile alipite și politica noastră plină de liberalitate, bunăvoință și generozitate față de minorități. Ea ne impune însă datoria să restabilim egalitatea, atât în domeniul economic, cât și în cel cultural, luând în seamă drepturile și interesele elementului etnic majoritar român din Transilvania.

Franța păstrează neclintită încrederea în victorie

Prin telefon dela corespondentul nostru din Paris

Paris, 18. — **Deși luptele continuă cu aceiași înverșunare și că o adevărată învălmășeală de mașini și de soldați caracterizează aceste lupte, totuși se poate constata că ele se produc de 48 ore pe același spațiu: adică între Maubeuge și Sedan.**

Comandamentul german a angajat în această luptă 2-3000 de tankuri dintre cari un anumit număr de 90 de tone împotriva cărora a fost nevoe să se întrebuințeze tunuri de 75.

După cât se pare grija comandamentului german este acum de a lărgi punga efectuată iar nu de a o adânci. Aceasta explică de ce presiunea germană se exercită acum mai mult spre Maubeuge.

Trupele franceze care au suportat primul șoc au fost înlocuite cu trupe proaspete.

Mișcarea de retragere a trupelor anglo-belgiene s'a efectuat în bune condițiuni.

Anversul a fost părăsit dar fortărețele mai rezistă, după cum mai rezistă fortărețele la Namur și la Liège.

Remanierea ministerială a produs o excelentă impresie la Paris. Intrarea în guvern a mareșalului Pétain este o dovadă că Franța este hotărită să nu cedeze și să lupte până la victorie.

Armata franceză își păstrează moralul intact, e plină de eroism și de încredere. Libertatea mișcărilor este completă, ceea ce este esențialul.

Franța își păstrează neclintită încrederea în victorie.

G. P.

Prințesa Iuliana și prințul consort al Olandei sosind la Londra

OFENSIVA GERMANĂ DIN FRANȚA ȘI BELGIA

LUPTELE DIN SECTORUL MAUBEUGE ȘI REGIUNEA SEDAN

După străpungerea și căderea dispozitivului defensiv al liniei belgiene „Dyle" și ocuparea de către trupele germane a orașelor deschise Bruxelles, Louvain și Malines, situația devenise critică în regiunea Anvers, cu toată dubla centură fortificată a acestui oraș-port.

Trupele de asalt germane, după ce au străpuns în două locuri centura exterioară fortificată cuprinsă între vărsarea Escaut-ului, St. Nicolas, nord de Malines, Lierre și frontiera olandeză, au ocupat Anvers-ul.

Trupele anglo-belgiene s'au retras spre vest. In cursul zilei de eri ele s'au aflat pe linia Lorksen-Termonde-Ninove-Braine-le-Comte.

Probabil că ele au continuat retragerea în direcția Gand-Grammont de unde frontul trece spre est în direcția Namur.

Reamintim că frontul occidental al aliaților în ziua armistițiului (11 Noembrie 1918) a fost apropiat de cel actual, afară de sectorul Namur din Belgia și sectorul Maubeuge-Rethel-Sedan din Franța.

La sud, pe teritor francez, situația până în seara zilei de 18 c. a fost aceasta, în linii generale:

Germanii, după ce au descoperit sectorul vulnerabil al dispozitivului defensiv francez, între Maubeuge și Casignan, pe care l-au străpuns cu diviziile lor blindate în colaborare cu aviația, artileria și infanteria, au continuat acțiunea ofensivă și în cursul nopței și zilei de 18 c. atacând violent în regiunea Aisnes — la sud de Maubeuge; în regiunea Rethel — la sud-vest de Mezières și la sud-est de Sedan.

Presiunea cea mai puternică a fost în regiunea sud de Maubeuge. Intre cursul superior al râului Sambre și cursul superior al râului Oise, un atac violent german al coloanelor de tankuri grele, urmate de infanterie și ajutate de aviație, au pătruns în liniile franceze. După comunicatul comandamentului german, două divizii franceze au suferit perderi severe și o mare pradă de război a fost luată. Trupele germane au înaintat și la sud de Sedan.

Care ar fi intențiile comandamentului german?

Ele nu pot fi încă descifrate în această fază a bătăliei, căci nu se știe în ce direcție se va desfășura acțiunea ofensivă principală.

Până acum germanii atacă cu aceeaș vigoare atât în regiunea sud de Maubeuge—Avesne, pe văile râurilor Sambre și Oise, cât și în sectorul Rethel, în direcția Reims și sud de Sedan, în direcția Verdun. Care din ele va fi acțiunea ofensivă principală?

Regiunile din nordul Franței, care sunt cele mai potrivite unei acțiuni ofensive germane în vederea obținerei unei decisive, sunt:

1) Regiunea Amiens; 2) Valea râului Oise, care deschide drumul direct spre Paris; 3) Regiunea Reims, cu obiectivul său important, orașul Reims, care deschide drumul spre Paris prin valea Marnei; 4) Regiunea Verdun, cu acțiuni ofensive simultane în direcțiile Reims și Amiens.

Comandamentul armatelor aliate franco-engleze-belgiene a luat dispozițiile impuse de gravitatea situației și de pe teatrul bătăliei pentru regruparea și întărirea forțelor în vederea unei contra-ofensive, care însă reclamă timpul necesar preparațiunii și deci trebue să fie bine calculată și organizată, spre a putea da rezultatele urmărite.

R. SEIȘANU

Linia aproximativă a frontului în seara de 18 Mai a. c.

VASUL ITALIAN „ROMA" CONTROLAT LA GIBRALTAR

Roma, 18 (Rador). — *Agenția „Stefani" transmite:*

O nouă vexațiune adusă de controlul maritim franco-britanic este anunțată de „Giornale d'Italia".

Căpitanul transatlanticului Roma, sosit eri la New-York, a declarat că englezii au oprit vasul său la Gibraltar, unde l-au reținut timp de 30 de ore, fără a arăta motivul acestei măsuri.

Căpitanul a adăogat că ofițerii britanici însărcinați cu controlul au smuls saltelele din cabinele personalului și chiar căptușala hainelor oamenilor de pe bord. In plus, englezii au confiscat mai multe tone de ulei.

TRANSATLANTICUL „REX" N'A FOST OPRIT

Londra, 18 (Rador). — **Agenția „Reuter" anunță din sursă autorizată că transatlanticul italian „Rex", care se înapoia dela New-York spre Italia, a fost lăsat să treacă Vineri pe la Gibraltar, fără a opri pentru examinarea sa de către controlul britanic.**

Fiica regelui Alfons XIII se va căsători cu un industriaș italian

Roma, 18 (Rador). — *Se anunță că infanta Maria Cristina de Spania, fiica fostului rege Alfonz XIII, se va căsători cu d. Enrico Moroni Cinzano, cunoscutul industriaș italian.*

Wilhelm al II-lea se va înapoia în Germania

Budapesta, 18 (Telegraph-Orient). — *Un corespondent ocazional scrie ziarului „Pesti Hirlap" din Zurich că fostul împărat Wilhelm al II-a se va înapoia zilele viitoare în Germania. Ar exista în această privință o convenție cu guvernul german prin care fostul împărat se obligă să se stabilească la o moșie în Prusia Orientală abținându-se dela orice activitate publică și mai ales politică.*

Cum comentează Berlinul ultimele evenimente de pe frontul de luptă

Urmările ocupării insulelor olandeze dela gura Escautului. — Punerea de mine în porturile Africei de Sud. — Remanierea cabinetului francez

Prin telefon dela corespondentul nostru din Berlin

Berlin, 18. — **Aspectul general al operațiunilor militare se prezintă și azi cât se poate de limpede, în urma străpungerii de eri a frontului belgo-anglo-francez în sectorul Anvers—Namur—Mezières.**

Ori cât de însemnate și de impresionante ar fi succesele germane dacă le considerăm în general, trebue recunoscut că cucerirea orașului Louvain, care s'a făcut, ca și în războiul mondial în timp de o zi, a urmat după lupte crâncene și grele pierderi pentru germani.

Predarea fără luptă a orașului Bruxelles după străpungerea frontului aliat dovedește caracterul de oraș deschis atribuit de către belgieni acestui oraș și a confirmat mai ales după cucerirea cetății Anvers succesul trupelor germane în Belgia de mijloc și de sud.

Dacă, în legătură cu aceste succese, nu se confirmă totuși ocuparea orașului Saint Quentin de către trupele germane, trebue relevat că înaintarea germană a câștigat spațiu prin atingerea cursului superior al râului Oise.

Nu trebue uitat că ceva mai la Est de pozițiile din această regiune, au fost semnalate detașamente franceze trimise cu menirea de a opri ofensiva germană, astfel că continuarea acestei ofensive spre Sud ar putea întâmpina însemnate rezerve franceze. Modul cum urmează să se grupeze trupele franceze pe acest front, după planurile generalisimului Gamelin, este greu de precizat. Cercurile militare de aci sunt de părere că în marea bătălie care s'a desfășurat pe acest front trupele germane s'au ciocnit cu grosul trupelor aliate. Iuteala cu care s'a desfășurat acțiunea germană dovedește afară de orice îndoială puterea forțelor germane și eficacitatea acțiunii lor.

In această privință, se face o paralelă între ofensiva germană de acum și aceea din timpul războiului mondial, arătându-se că atunci s'a acționat numai cu oameni cu două picioare și cu cai cu patru picioare, pe când acum această ofensivă a fost întreprinsă cu armele motorizate, care au înfrânt rezistența aliaților.

*

In ce privește ocuparea insulelor olandeze dela gura Escautului, această ocupare se comentează în sensul că ea ar putea să ușureze mult viitoarea ofensivă germană contra Angliei.

*

Punerea de mine în porturile din Africa de Sud nu e altceva de cât repetarea unei acțiuni similare întreprinsă în războiul mondial, când crucișetorul auxiliar german „Wolf" a pus mine în fața portului Capetown. Repetarea acestui fapt e considerată ca o atingere a prestigiului Angliei ca mare putere navală.

*

O deosebită însemnătate se atribue aci atacurilor avioanelor de bombardament engleze împotriva porturilor Brema și Hamburg, arătându-se pagubele pricinuite de aceste atacuri mai ales Hamburgului.

După cum se spune, această acțiune a avioanelor engleze va fi urmată de acțiuni identice ale aviației germane, ceeace dovedește că acest mod de luptă se va extinde în domenii din ce în ce mai vaste.

*

Despre remanierea cabinetului francez, cercurile autorizate dela Wilhelm Strasse sunt de părere că singura numire care prezintă interes este aceea a mareșalului Pétain, spunându-se că intrarea în guvern a „geniului dela Verdun" nu poate fi considerată decât o mișcare de șah de natură politică și menită să producă impresie.

RĂZBOIUL DIN VEST

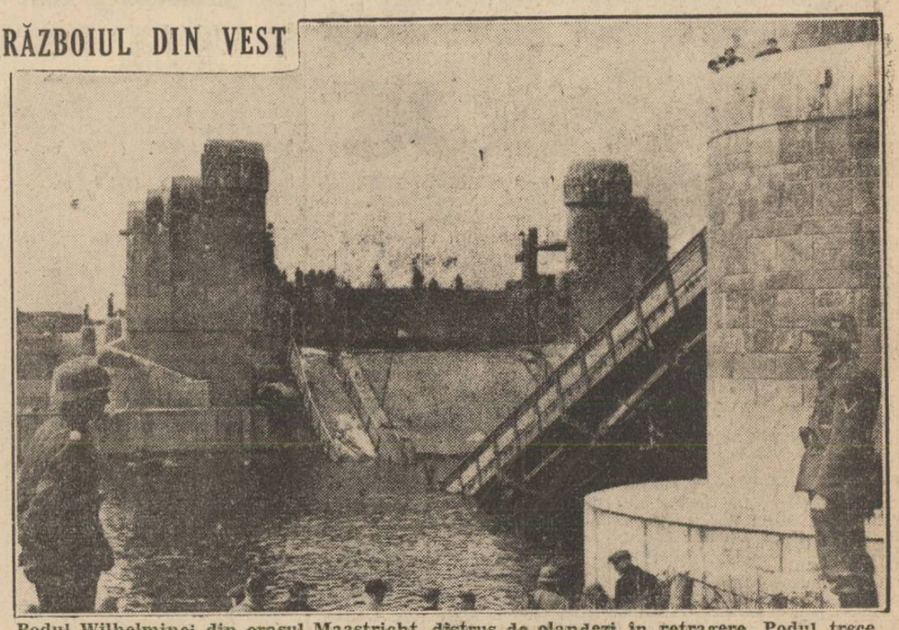

Podul Wilhelminei din orașul Maastricht, distrus de olandezi în retragere. Podul trece peste râul Meusa.

MESAGIUL ADRESAT DE REGELE LEOPOLD COMANDAMENTULUI FORTULUI NAMUR

Paris, 18 (Rador). — Corespondentul agenției „Havas" de pe frontul belgian transmite de „undeva din Belgia":

Regele Leopold a adresat următorul mesagiu comandantului fortului Namur:

„Comandant al fortului, ofițeri, subofițeri și soldați ai fortului și ai pozițiilor fortificate din regiunea Namur; rezistați până la urmă pentru patrie Sunt mândru de voi!

LEOPOLD

Ziar iugoslav interzis

Belgrad, 18 (Rador). — *Ziarul „Trgovinski Glasnik", care apărea la Belgrad, a fost interzis.*

Măsura a fost luată în ultimul consiliu de miniștri, pe temeiul legii privitoare la păstrarea neutralității.

FILME

Nuntă de argint.

Deși nu s'a împlinit anul dela moartea ambelor soacre, — singurul eveniment unde ele au fost de acord, — zaiafetul decurge normal.

— In definitiv, morții cu morții și vii cu vii de Drăgășani! filozofează un mosafir.

— Ceva mai mult, adaogă altul, eu sunt sigur că dacă am fi cerut avizul răposatelor, ni l-ar fi dat din toată inima.

— Nu prea... suspină soțul, care locuise împreună cu mama nevestei.

— O zeflemisești și pe lumea cealaltă! protestează zâmbind amar, amfitrioana... Tot era mai bună decât soacră-mea.

—De unde aveți cașcavalul acesta?... E delicios! exclamă un moș, ca să schimbe vorba și tonul... Poți să-l mănânci și fără dinți.

Defilarea bunătăților solide și lichide dispune tot mai mult. Șuetele de glume alternează cu ironizarea absenților, căci prezenții se exclud.

Tinerii explică vârstnicilor peripețiile externe și le contestă superioritatea în materie de prognosticuri. Până când, acela care coesimte — cu vădită neplăcere — să se considere cel mai bătrân, îsbutește să se ridice, admonestat de vecina sa pentru că i-a picat șampanie pe rochia de argint.

— Ce vreți să vă urez, în numele tutulor?... Tot ce este mai simplu și mai bun.. Viață lungă și sănătate... Și când nu le veți mai avea, să închideți ochii amândoi deodată, așa cum v'ați aflat totdeauna împreună... Ura!..

Capetele asistenței se simt plouate de lavă. Nimeni nu găsește rețeta pentru înseninarea atmosferei. Singur amfitrionul se încumentă și zice calm, mulțumind tutulor și aprinzând o țigară:

— Un lucru e sigur... Noi ne iubim atât de mult, în cât, atunci când — ferească Dumnezeu — va muri unul din noi doi, eu mă voi retrage pentru totdeauna la țară.

Don José

NORI ASUPRA MEDITERANEI

CANALUL DE SUEZ 1940

de LEON KEMAJ

Pe-alocuri, canalul de Suez nu e decât o fâșie de apă de 5 km., dar el deține întemnițat, în malurile lui, destinul a trei continente. Mai mult decât ori când, el este astăzi cheia de boltă a imperiului englez, secțiunea vitală a celui mai important drum colonial din lume, drumul Indiilor.

Dar cine trebue să vegheze în mod oficial, la apărarea canalului de Suez? In privința aceasta, convențiile internaționale sunt explicite. In 1888, când națiunile și-au dat seama de importanța acestui braț de apă, artificial, care leagă Occidentul de Orient, când au degajat caracterul esențial pentru comerțul și traficul maritim internațional, s'au întrunit la Constantinopol: Anglia, Franța, Rusia, Germania, Austro-Ungaria, Italia, Turcia și Țările de Jos. Toate aceste puteri și-au luat angajamentul să nu aducă nici o atingere libertei folosiri a canalului de Suez, atât în timp de pace, cât și în timp de război și atât pentru vasele comerciale, cât și pentru bastimentele forțelor navale. Ele au hotărât, de asemenea, că acest canal nu era susceptibil de a fi blocat.

In cursul războiului din 1914, aliații, e drept, au refuzat vapoarelor germane dreptul de tranzit și au stabilit, deși în chip neoficial, un blocus antigerman în jurul canalului. Dar, în drept, convenția din 1888 a fost totdeauna respectată. Nici un vapor german sau austriac n'a venit, dela declararea războiului, să bată la poarta Companiei canalului, spre a-i cere dreptul de trecere. Dacă ar fi făcut aceasta, Compania nu i-ar fi putut refuza acest drept. Pe urmă englezii au afirmat că germanii au avut de gând să distrugă canalul. Și dacă tratatul din 1888 le dădea dreptul de trecere, nu le permitea nici odată să astupe brațul mării săpat între Africa și Asia. Atacul germano-turc împotriva canalului a confirmat argumentul englez.

Azi, țară independentă, Egiptul a încredințat Angliei, în așteptarea organizării forțelor sale militare, sarcina apărării canalului. Sau, mai de grabă, a cerut Angliei să coopereze cu armata egipteană în această misiune, în timpul unei perioade de maximum 20 de ani.

*

Poziția strategică a canalului de Suez este indiscutabilă. Și dacă ultimele telegrame au anunțat că paza pe malurile canalului a fost intensificată, aceasta e considerată ca o măsură elementară de prudență. In adevăr, nici unul din cei 172 de km., pe care îi cuprinde canalul, nu este la adăpostul unui sabotaj. Fie că este în șenalul care, pe mare, în fața canalului propriu zis, a fost săpat pentru vapoarele cu pescaj mare sau chiar între maluri, fie care metru își are pericolul. Mai întâi a fost neliniștea zilnică ce planează asupra întregului personal, atât timp cât a durat conflictul italo-etiopian. A face canalul inutilizabil, dacă nu definitiv, cel puțin pentru un timp destul de lung, aceasta se rezumă în a scufunda, în această intrare, un cargobot încărcat cu ciment. Apa și calcarul se vor întelege perfect, pentru a creia, în câteva minute, o stâncă puternică. Un vechi vapor, încărcat cu muniții, care explodează, este cu siguranță mai puțin periculos.

Alteeva: dacă vaporul în tranzit accelerează ușor, dacă pilotul nu ține seama de viteză și de orientarea vântului, vaporul se va izbi de maluri, pricinuind pagube, adesea importante. Dacă acest soi de accidente este relativ rar, se întâmplă uneori ca vântul să dejoace așteptările pilotului. Totuși, nici odată în cursul ultimilor ani, un ase-

(Continuare în pag. 2-a)

CONTROLUL STREINILOR

Ministerul de interne a luat o nouă serie de măsuri în vederea controlului streinilor.

Cei fără drept de exercitarea profesiunei, intrați în țară dela 1 Septembrie 1939 au fost obligați să părăsească țara până la 30 Mai c., iar străinii cari prin activitatea lor dăunează ordinea publică sau se abat de la dispozițiile privind controlul vor fi internați în lagăre.

In expunerea de motive a decretului-lege întocmit de d. ministru Ghelmegeanu pentru înființarea lagărelor destinate supușilor străini cari se abat dela normele liniștei publice, se spune printre altele:

„Aceste măsuri sunt cu atât mai trebuincioase cu cât unii din acești supuși străini nu pot fi invitați să părăsească țara și expulzați, din imposibilitate de tranzit prin alte țări sau din lipsă de acte valabile la călătorie.

„Art. 7 din legea controlului străinilor prevede în adevăr că, în virtutea unui jurnal al consiliului de miniștri și în interesul siguranței publice, străinii pot fi obligați să locuiască într'o localitate anume determinată. Astăzi această măsură însă nu mai satisface interesele apărării siguranței generale a statului, fie pentru că numărul acestor supuși străini ar putea fi apreciabil și ar imobiliza prea mult organele de poliție, fie pentru că măsura din articolul citat implică un regim insuficient față de gravitatea actelor și a împrejurărilor actuale."

„Numai o izolare completă ne poate da certitudinea că asemenea elemente nu vor mai amenința liniștea și ordinea publică și în acelaș timp îi va hotări să părăsească țara a cărei ospitalitate ei nu au știut s'o prețuiască."

Completat cu asemenea măsuri regimul străinilor dela noi e statornicit în cadrul intereselor statului și el capătă în împrejurările de azi o importanță deosebită.

FRANCEZII AU ARUNCAT IN AER PODUL DELA SAINT LOUIS, INTRERUPÂND COMUNICAȚIILE DINTRE BÂLE ȘI FRANȚA

Bâle, 18 (Rador). — **Corespondentul agenției „Stefani" transmite:**

Sâmbătă dimineață, francezii au aruncat în aer podul dela Saint Louis, întrerupând astfel cu totul comunicațiile de cale ferată între Bâle și Franța.